

Aron
Albahari



Kanaan...Erec Izrael...Judeja...
Palestina...Izrael

Kanaan...Erec Izrael...Judeja... Palestina...Izrael

Aron Albahari

Beograd 2023

Autor: Aron Albahari

Izdavač: A. Albahari

Korektura teksta: Biljana Albahari

Dizajn i tehnička priprema: ISTOK dizajn, Beograd

Štampa: Službeni glasnik, Beograd, 2023

Tiraž: 150

ISBN 978-86-901464-5-1

Slika na naslovnoj strani:

Geografska karta *"Kanaan, Palestina ili Sveta zemlja – kartografski prikaz podele teritorija između dvanaest izraelskih plemena"* (Herman Moll, CANAAN, PALESTINE, or The Holy Land &c. Divided into the twelve Tribes of Israel, London 1709.)

UVOD

Prostor onoga što danas politički i geografski zovemo Izrael i Palestina, i koji zauzima površinu od svega 27.800 km², kroz svoju istoriju dugu skoro 4000 godina, nosio je više imena i naziva koji su ga označavali i određivali bilo geografski, regionalno, politički, nacionalno ili duhovno (verski).



Početak pisanog pominjanja ovog prostora kao određenog geografskog pojma u opštoj istoriji sveta, i to pod imenom Kanaan, započinje u vremenu od oko 1800. godine pre nove ere. Bilo je to u pismu Mutu-bisira (Mutu-bisira), visokog vojnog starešine amorejskog kralja Šamši-Adada I (oko 1808-1776.g.p.n.e.). On se u njemu obraća upravo tom svom kralju iz Starog Asirskog Carstva (2025-1750.g.p.n.e.), a prevod tog njegovog pisma u delu koji nas zanima, glasi: „U Rahisumu se nalaze razbojnici (habbatum) i Kanaanci (Kinahnum)”^{1*}.

1 * Wikipedia, *Canaan*:
[https://en.wikipedia.org/wiki/Canaan#Middle_Bronze_Age_\(2000%E2%80%931550\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Canaan#Middle_Bronze_Age_(2000%E2%80%931550)).

Ovo pismo je pronađeno 1973. godine u ruševinama semitskog grada Mari (današnja Sirija) blizu reke Eufkrat, kao tada važne asirske ispostave u Siriji. Mada, među arheolozima i istoričarima nije sasvim sigurno da li se taj izraz *Kinahnum* odnosio na ljude iz određene regije (Kanaana) ili sa značenjem „na ljude stranog porekla“.

Međutim sledeći otkriveni pisani izvor nesporno pominje ovaj prostor pod tim imenom, i njega čini ispis na akademskom jeziku napisan klinastim pismom^{2*}, na kipu Alalaha, napravljenom za vreme kralja Idrimija (oko 1460-1400.g.p.n.e.), iz 15. veka pre nove ere. Naime, pomenuti zapis opisuje podvige kralja Idrimija i njegove porodice, ali govori i da je on nakon pobune protiv njega, sa porodicom svoje majke morao pobeći u Emar (danas Meškene na severu Sirije) na reci Eufkrat, te da je Idrimija potom napustio Emar i otputovao „**u zemlju Kanaan**“ gde je sedam godina živio među Hapiru (Habiru, 'Apiru)^{3*} ratnicima, gde se pripremao za eventualni napad kako bi povratio svoj grad.

Ime „Kanaan“ pojavljuje se više puta i u jevrejskoj Bibliji, odnosno Starom zavetu i geografski se odnosi na prostor Levanta (jugoistočne obale Sredozemnog mora), posebno njegovog južnog područja u kome se nalaze glavna mesta biblijskih narativa – zemlja Izrael (Erec Izrael), Filisteja i Fenikija.

Dalju istoriju ove teritorije u raznim vremenskim fazama obeležiće migracije više naroda bilo kroz njihovo trajnije naseljavanje (Jevreji, Arapi) ili kroz privremena kraća ili duža osvajanja (Filistejci, Grci, Rimljani, Vizantijci, Turci, Englezi), što će uticati i na imena i nazive ovog geografsko-istorijskog prostora.

Ali jedini koji su na tom prostoru doživeli da budu istorijski prisutni svo vreme antičkog perioda (1200.g.p.n.e.-100.g.), ranohrišćanskog vremena (30-700.g.), arapskog osvajanja (700-1100.g.), razvijenog i kasnog srednjeg veka (1100-1500.g.), te u novo doba u vreme Turske okupacije Levanta i

2 * Izumrli istočnosemitski jezik koji se govorio u staroj Mesopotamiji (Akad, Asirija, Isin, Larsa i Vavilon) od trećeg milenijuma pre nove ere.

3 * Posle otkrića više natpisa iz 2. veka pre nove ere (egipatskih i akadanskih) koji spominju narod Habiru, mnogi arheolozi, istoričari i etnolozi razvili su teorije koje ovaj narod povezuju sa starim Hebrejima/Jevrejima iz Biblije.

šireg Bliskog istoka (1500-1900.g.) i britanske uprave Mandatnom Palestinom (1920-1948.g.), **bili su Jevreji**. I kada su ih Rimljani osvajali i masovno proterivali posle tri jevrejska ustanka protiv rimske okupacije jevrejske domovine i države Judeje (Prvi jevrejsko-rimski rat 66-73. / Kitoski rat 115-117. / Treći rat-ustanak Bar Kohbe 132-135.) Jevreji su ostajali i živeli u većem ili manjem broju u brojnim gradovima i naseljima, a posebno u ruralnim oblastima centralne Judeje, u Samariji (hebrejski Šomronu), zatim sa obe strane reke Jordan (Pela), te na severu u oblasti Galileje i Golanskog gorja (visoravni). I iako su stradanja Jevreja u tim ratovima sa Rimljanima proizveli pogibiju skoro milion Jevreja, vojnika i civila^{4*}, broj onih koji su i dalje živeli na tom prostoru bio je velik.

A upravo ta milenijumska veza Jevreja sa njihovom domovinom i geografskim prostorom koji će Rimljani sredinom drugog veka (posle 135. godine) preimenovati i dati mu naziv Palestina, a u kojoj su u tom trenutku Jevreji činili skoro jedini sedelački domicilni narod i njegovo većinsko stanovništvo, odredio je i njihovu neraskidivu vezu, upućenost i povezanost sa imenom i odrednicom „Palestina“.

Jedna od osnovnih namera ove knjige je upravo to, da približi i pojasni tu istorijsku i geografsku vezu Jevreja i Palestine, kao i etimološku – jezičku povezanost, upućenost i vezu Jevreja sa terminom i pojmom „Palestina“.

4 * Prema istoričaru Jozefu Flaviju u Prvom jevrejsko-rimskom ratu bilo je oko milion ubijenih Jevreja – oko 50.000 vojnika, i ostalo civili (Robert Wolfe, *From Habiru to Hebrews and Other Essays /Od Habiru do Hebreja i drugi eseji/*, Minneapolis: Mil City Press, Inc., 2011, 65); u Kitoskom ratu bilo je ubijeno oko 200.000 Jevreja (Bernard Beck, *True Jew: Challenging the Stereotype /Pravi Jevrej: Izazivajući stereotipe/*, New York: Algora Publishing, 2012, 18); Prema istoričaru Kasiju Dio (Cassius Dio) u Trećem jevrejsko-rimskom ratu bilo je oko 580.000 ubijenih Jevreja - oko 200.000-400.000 vojnika, i ostalo civili (Lawrence Keppie, *Legions and Veterans: Roman Army Papers 1971-2000*, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2000, 228-229).

SADRŽAJ

UVOD	3
OBEĆANA ZEMLJA	6
KANAAN (KANAN)	7
ZEMLJA IZRAELA (hebrejski EREC IZRAEL)	9
IZRAEL	11
JUDEJA	14
PALESTINA	17
SVETA ZEMLJA	156
CION	169
VREMENSKA LINIJA - TIMELINE	174
DODATAK A – TABELARNI PREGLED SVIH ŠEZDESET I DEVET (69) JEVREJSKIH 'PALESTINSKIH' INSTITUCIJA I ORGANIZACIJA PO DELATNOSTI I GODINI OSNIVANJA	175
DODATAK B – PREGLED JEVREJSKIH 'PALESTINSKIH' INSTITUCIJA KOJE SU ZADRŽALE TO IME PALESTINSKA/PALESTINSKI (I TO KAO JEVREJSKI SUBJEKTI) – I POSLE OSNIVANJA IZRAELA 1948. GODINE	178
LITERATURA	180
Preporučeni linkovi	181
BELEŠKA O AUTORU	190

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

930.85(=411.16)(569.4)
94(569.4)

АЛБАХАРИ, Арон, 1959-

Канаан --- Ерец Израел --- Јудеја --- Палестина --- Израел / Арон Албахари.
- Београд : А. Албахари, 2023 (Београд : Службени гласник). - 191 стр. :
илустр. ; 24 cm

Ауторова слика. - Тираж 150. - Белешка о аутору: стр. 190-191. - Напомене и
библиографске референце уз текст. - Библиографија: стр. 180-187.

ISBN 978-86-901464-5-1

- а) Културна историја -- Јевреји -- Палестина
- б) Палестина -- Историја

COBISS.SR-ID 107789577

